

До спеціалізованої вченої ради
К 26.889.02
ВНЗ «Національна академія
управління»
03151, м. Київ, вул. Ушинського, 15

ВІДГУК

**офіційного опонента Притули Анатолія Михайловича
на автореферат та дисертацію Акулової Ніни Володимирівни
«Кримінально-правова характеристика посягання на життя
представника іноземної держави»,
поданої на здобуття наукового ступеню кандидата юридичних наук за
спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та криминологія;
кримінально-виконавче право**

Дослідження змісту дисертаційної роботи, автореферату дисертації, наукових праць Акулової Ніни Володимирівни дає можливість констатувати про актуальність обраної теми, про достатній ступінь обґрунтованості наукових положень та висновків, що виносяться на захист, про глибокий і всебічний аналіз питань, пов'язаних із дослідженням посягання на життя представника іноземної держави.

Актуальність теми дисертації обумовлена тим, що як правильно зазначає дисертант, постійно народжуються нові загрози для миру, людства та встановленого світового порядку. Слід погодитися із позицією автора що останнім часом підвищився інтерес до дослідження кримінально-правових аспектів забезпечення миру, безпеки людства і міжнародного правопорядку, зокрема, охорони життя представника іноземної держави або іншої особи, яка має міжнародний захист. Вищезазначений напрям дослідження цього діяння є виправданим,

оскільки висвітлюють проблематику удосконалення положень законодавства на різних рівнях та із різних аспектів, що додатково підкреслює своєчасність цього дослідження.

Теоретико-методологічна основа дослідження ґрунтовна і всебічна – автор використовує як фундаментальні роботи теорії кримінального права, які торкаються питання охорони життя представника іноземної держави або іншої особи, яка має міжнародний захист, так і спеціальні дослідження присвячені охороні життя представника іноземної держави або іншої особи, яка має міжнародний захист, кримінальне законодавство інших держав.

Правильне визначення об'єкта і предмета дослідження, формулювання на цій підставі взаємопов'язаних та взаємообумовлених завдань дало можливість автору логічно та послідовно викласти матеріал, розкрити повно проблемні питання та надати своїм висновкам переконливої аргументації.

Метою дослідження авторка поставила комплексну кримінально-правову розробку загальних проблем кримінальної відповідальності за посягання на життя представника іноземної держави і формування на цій основі науково-обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення відповідної норми у КК України та підвищення ефективності застосування кримінального законодавства.

Теоретико-нормативну базу дослідження складають історичні пам'ятки кримінального права, які діяли на території України в минулі часи, чинне законодавство України, теоретичні праці в галузі кримінального, кримінально-процесуального права та теорії права. Авторка дослідила законодавство зарубіжних країн. Щодо емпіричної бази, то її складають узагальнення судової практики, матеріали судової практики, дані судової статистики в справах про злочини, передбачені розділом XX КК України.

Наукова новизна положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації Акулової Н.В є необхідним чином аргументована та за багатьма аспектами виглядає цікавою. Так, у проведеному дослідженні обґрунтовані і сформульовані положення і висновки, які є новими для науки кримінального права і які авторка вносить на захист:

- вперше запропоновано нове формулювання поняття родового об'єкта злочинів розділу XX Особливої частини КК України «Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку»;

- обґрунтовується необхідність на законодавчому рівні закріпити положення, що потерпілі від посягання на життя представника іноземної держави мають особливий, специфічний статус, визначений їх спеціальними владно-розпорядчими повноваженнями з сфери міждержавних та міжнародних відносин, що забезпечується системою особливих привілей та імунітетів щодо особистої недоторканості та гарантій їх виконання, і це, відповідно, вимагає спеціального міжнародного захисту прав і свобод таких осіб;

- здійснено системний аналіз співвідношення посягання на життя представника іноземної держави з іншими нормами Особливої частини КК України, які містять такі та схожі категорії, що дало змогу дисертантці запропонувати ряд змін до законодавства України.

Інші основні положення, висновки та рекомендації, що сформульовані Акуловою Н.В. у дисертації, в тому числі й ті, що віднесені ним до наукової новизни в частині «удосконалено» та «дістали подальшого розвитку», також мають достатній рівень обґрунтованості.

Аналіз виконаної дослідницької праці та змісту автореферату Акулової Н.В. дає підстави стверджувати, що поставлені завдання виконані, а мета дисертації, в цілому, досягнута.

Основні результати дисертації Акулової Н.В. викладені у 13 наукових публікаціях, у тому числі – 7 наукових статтях, опублікованих у фахових виданнях, перелік яких затверджено МОН України, 5 тезах доповідей на наукових і науково-практичних конференціях, що проходили у різних містах України.

Результати дослідження доповідалися на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних заходах і є достатньо апробованими.

Дослідження Акулової Н.В. має теоретико-прикладний характер.

Зміст поданого Акулової Н.В. автореферату дисертації відповідає змісту самої дисертації. Дисертація та автореферат оформлені відповідно до вимог МОН України. Дисертаційна робота виконана на належному науковому рівні, є самостійним дослідженням, яке містить наукові положення, які раніше не виносилися на захист.

Практичне значення одержаних результатів проведеного дослідження полягає в тому, що вони можуть бути використані у:

- науково-дослідній сфері – для подальших наукових досліджень проблем посягання на життя представника іноземної держави або іншої особи, яка має міжнародний захист та розмежування з іншими видами кримінальних правопорушень;

- правотворчій сфері – при вдосконаленні положень кримінального законодавства, зокрема, положень статті 443 КК України;

- сфері правозастосування – як загальні рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності судових та правоохоронних органів;

- навчальному процесі – при викладанні курсу «Кримінальне право України», «Кримінологія» та спеціальних курсів «Кримінальне право зарубіжних держав» і «Порівняльне кримінальне право», при підготовці відповідних розділів підручників, навчальних посібників, практикумів із зазначених дисциплін.

В роботі містяться акти впровадження результатів дисертаційного дослідження.

Таким чином, результати наукового дослідження дисертанта можуть бути використані при вирішенні широкого кола проблем наукового, правозастосовного та навчально-виховного характеру і саме в цьому полягає їх практична значущість.

В цілому, аналіз вищевказаних характеристик дисертаційного дослідження свідчить, що робота Акулової Ніни Володимирівни відповідає вимогам, встановленим до змісту та оформлення дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право.

Перелічені вище позитивні положення дисертації Акулової Н.В. не виключають наявності поглядів автора, які або викликають зауваження, або вимагають додаткової аргументації під час захисту, зокрема, такі як:

1. В дисертації обґрунтовується, що дефініція статті 55 КПК України повинна бути скоригована в напрямку розширення її змісту. Хотілось дізнатись, як авторка пропонує її скоригувати?

2. В дослідженні використовується поняття «фізична природа особи». Що авторка вкладає у це поняття?

3. Недостатньо аргументованою, на мою думку, видається пропозиція автора про доповнення статті 443 КК України приміткою, де наведено перелік посадових осіб, які мають спеціальний міжнародний захист. Справа в тому, що в міжнародно-правових документах немає такого поняття – міжнародний правовий захист і, на мою думку, такий перелік є доволі приблизним і спирається, переважно, на розсуд самого дисертанта.

4. Яка існує практика Європейського Суду з прав людини, практика судів іноземних держав за темою дослідження дисертантки?

5. Яка думка дисертантки щодо віднесення до категорії осіб, що мають спеціальний міжнародний захист (глав іноземної держави, уряду) очільників «самопроголошених», «невизнаних» держав? Якою вбачає дисертантка процедуру визнання Україною держав, з метою правильного застосування пропонованої статті 443 КК України?

6. В дослідженні обґрунтовується, що «місце вчинення посягання на життя особи, яка має міжнародний захист на його кваліфікацію не впливають». Хотілось би дізнатись, яким чином відбулась би кваліфікація діяння, на думку дисертантки, якщо на главу держави було здійснено посягання на території посольства своєї держави за кордоном під час закордонної подорожі?

В той же час, слід відзначити, що характер вищевказаних уточнень стосовно окремих положень роботи Акулової Н., в цілому, не знижує наукової цінності представленого на захист дослідження.

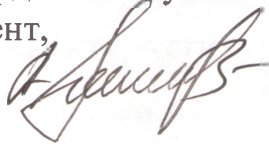
В цілому аналіз наданої дисертації Акулової Ніни Володимирівни «Кримінально-правова характеристика посягання на життя представника іноземної держави», свідчить, що в ній містяться нові науково обґрунтовані результати, які у сукупності розв'язують поставлені автором роботи у вступі наукові завдання; вирішено питання щодо удосконалення законодавчого формулювання нової редакції статті 443 КК України «Умисне вбивство або замах на вбивство особи, яка має спеціальний міжнародний захист».

Висновок: дисертація Акулової Ніни Володимирівни на тему «Кримінально-правова характеристика посягання на життя представника іноземної держави» виконана на належному науковому рівні, є самостійним завершеним дослідженням, характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам пунктів 9, 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (зі змінами та доповненнями), а її автор Акулова

Ніна Володимирівна на підставі успішного прилюдного захисту заслуговує на присвоєння наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.08. – кримінальне право та криминологія; кримінально виконавче право.

Офіційний опонент –

Заступник начальника першого відділу
управління організації оперативно-розшукової діяльності
Департаменту оперативної діяльності
Адміністрації Державної прикордонної служби України
кандидат юридичних наук, доцент,
полковник
«07» грудня 2018 року

А.М. Притула

Підпис Притули А.М. засвідчую:

Заступник директора Департаменту -
начальник управління контролю та
документального забезпечення
Департаменту організаційно-адміністративної
роботи та аналітичного забезпечення
Адміністрації Державної прикордонної служби України
полковник

О.Пінчук